

TEXT: Sten-Sture Tersmeden

Forska bättre med Oforskat

Allt för ofta är en uppgift du vill mata in i DISGEN okänd eller behäftad med ett visst mått av osäkerhet. Ska den då inte skrivas in? Du ska ju kolla upp den snart, så det är bäst att registrera direkt! Men hur blir det i de flesta fall? Du fick aldrig tid att gå tillbaka och verifiera uppgiften. Den finns alltså kvar i din DISGEN-databas och glöms lätt bort.

Om du lämnar dina uppgifter till någon annan, eller gör ett DISBYT-utdrag blir din uppgift betraktad som korrekt.

Det gäller alltså att registrera utan att glömma bort det som måste göras lite senare i form av förnyad forskning och rättning. Om det ändå kvarstår osäkerheter som ligger inmatade i DISGEN så måste det klart framgå vid sökningar och utskrifter. I det följande kommer jag att beskriva notistypen *Oforskat* som blir din hjälp i nöden.

Notistypen Oforskat

Som du vet består de olika uppgifterna om en person av ett antal notiser, till exempel född, död, gift, eller gifte. *Oforskat* är också en notis. I manualen (version 2001-2005) står "Oforskat med kommentar, datum, ort och källa. Används för att registrera vad du tänker forska vidare på".

Nedan ser du ett antal vanliga notiser för vår exempelperson. Jag har valt att visa dem i *Notisform*. De flesta är kanske vana vid att använda *Grunddataformen*. Man väljer vilken man vill ha genom att klicka på respektive flik [1].

I det här exemplet kan vi se att dödsdatum saknas. Det är något som vi vill bli påmind om att försöka forska fram vid något senare tillfälle. Därför väljer vi att lägga in notisen *Oforskat* genom att klicka på knappen *Ny notis* ovan och välja *Oforskat* [2]. Och får då upp följande bild, [3].

Här har jag i kommentarfältet skrivit in "Dödsdatum?" så att det är lätt att skilja mellan andra *Oforskat*-notiser för samma person. Notera att det som vanligt finns två flikar till, *Fotnot* och *Anteckningar*. Här kan du lägga in kompletterande funderingar eller föra dagbok över forskningsarbetet. Jag tycker det är väl så viktigt att vartefter notera var och hur

man letat, även om man inte hittat det man söker. Det visar sig ofta värdefullt, och man slipper leta på samma ställe en gång till. Bild 4 visar den inlagda *Oforskat*-notisen [4].

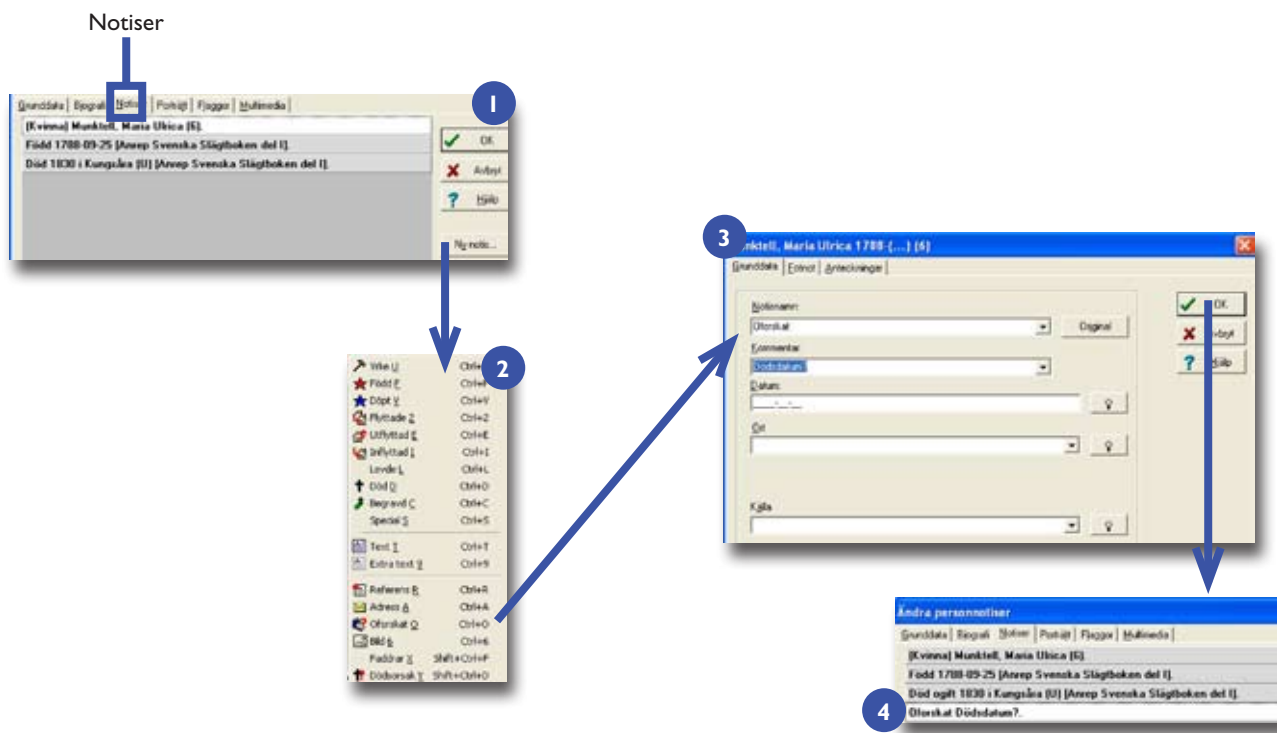
Ansedlar med Oforskat-notis

Jag visar också hur du får fram en ansedel. Du måste göra några inställningar för att se all information om *Oforskat*-notisen med fotnot och anteckningar. *Oforskat*-notisen måste markeras med en bock på menyn *Inställningar > Ansedlar > Notiser för huvudpersonen*. Att fotnot och anteckningar ska skrivas ut markeras på menyn *Inställningar > Tavlor*, under flik *Fotnot respektive Anteckningar* [5].

Söka fram personer

Framsökning av personer som har *Oforskat*-notis sker med knappen *Sök person* (kikaren). Glöm inte först att ta bort ev. gamla sökvillkor genom att klicka på

Skapa en ny Oforskat-notis i DISGEN.

➔ knappen *Nollställ allt*. Bocka sedan för *Endast oforskat* i rutan *Tag med* [6]. Resultatet blir en söklista [7].

Vill du få ut ansedlar för alla för att ta med till arkiv, bibliotek eller att ha som arbetsmaterial på skrivbordet, så gör bara en utskrift [8].

Underlätta din forskning

Med DISGEN går det lätt att ta ut ansedlar för alla personer med *Oforskat*-notiser för ett avgränsat område, innan du ger dig iväg till något arkiv. På fliken *Ytterligare villkor* väljer du geografisk begränsning i Ort-fältet. Använd gärna DISGENS ort-

struktur genom att klicka på knappen med lampsymbolen. Notera också att rutan *Sök även efter underliggande DISGEN-orter* är förbockad [9]. Då får du med alla kommuner och församlingar och eventuella egna orter, byar och gårdar du själv lagt till, under i det här fallet, Västmanlands län.

Andra aspekter

Både hjälpfil och manual anger som jag tycker ett något snävt användningsområde, och siktar in sig på din framtida forskning. Så här står det i hjälpfilen: "Används för att skriva in uppgifter som återstår att forska fram....". Sett ur perspektivet att man aldrig ska/bör lagra en felaktig uppgift så är det givetvis rätt att "definiera" att *Oforskat*-notisen bara ska

användas för sådant man ännu inte forskat fram. Men hur göra med sådant man är osäker på? Personligen tycker jag det är bättre att på rätt ställe notera det man hittat och sen ange de osäkerheter som kan föreligga. Någonstans måste man ju samla sina upptäckter och funderingar. Därmed inte sagt att man helt okritiskt ska mata in allt man hittar och sen hoppas på att det löser sig längre fram. Jag är t.ex. negativ till att direkt från en källa (kyrkbok m.m.) registrera nya personer innan man är säker på familjrelationer och kopplingar. En god regel är ju att följa en person genom livet i födelsebok, husförhör och dödbok för att försäkra sig om att det är rätt person/familj man håller på med. Sedan kan registrering ske i släktforskarprogrammet.

Inom parentes kan jag nämna att jag för flera år sedan, som nybliven ägare av

» *Det är något som vi vill bli påmindna om att försöka forska fram vid något senare tillfälle.* «

Maria Ulrica **Munktel**.
 Född 1788-09-25.
 Oforskat dödsdatum? 1830-07-12^{1,2}
 Död 1830 i Kungsåra (U).
 Levnadsbeskrivning
 Far **Johan*** Martin Munktel.
 Mor Ulrica Margaretha Thorslund.
 1 Eventuell fotnotis **5**
 2 Eventuell anteckningstext

Sökning till söklista 1

[Grundläggande] [Utvaliga villkor] [Flaggtexter] [Individer/grupper] [Fagglar]

Vilka under alla filnamn används vid sökning

Ta med alla som inte uppfyller villkoren

Efternamn:

Förnamn:

Ytter:

Född
 Tidigare år: Senare år:

Döjd
 Tidigare år: Senare år:

Tag med
 Bild
 Riktiga
 Endast gleskat

Sök i
 Rökare

6

Förnamn	Efternamn	7	Förnamn
47	Munktel		Arvid
	Munktel		Maria Ulrica

Utskrift

Skapa: Söklista

Sida som skrivs: Både utlösa och jävna

Utskriftsinställningar
 Söklistans innehåll
 Använd för alla **8**

Sökning till söklista 1

[Grundläggande] [Utvaliga villkor] [Flaggtexter] [Individer/grupper] [Fagglar]

Vilka under alla filnamn används vid sökning

Ta med alla som inte uppfyller villkoren

Sökning i händelseofor:

Notislagret att söka i: CDEFILNOSUN20

Tidigare år: Senare år:

Faggltexter:

De: (Valtjänstans län)

Sök även efter underliggande DISGEN-notis **9**

Skapa en lista med alla personer som har tillhörande Oforskat-notis och skriv ut deras antavlor.

bärbar dator vid besök på arkivet, genast matade in mina upptäckter. Snart märkte jag att jag alltför lätt spårade in på felaktiga släktrelationer och fick ibland krångliga problem med att koppla loss felaktiga relationer. Nu arbetar jag med registrering för hand på egna blanketter för husförhör och andra viktiga uppgifter. Det kan snabbt bli en bunt blad som jag sedan jämför. Först när jag verkligen konstaterat att det stämmer med de inbördes relationerna gör jag registreringen. Då använder jag min stationära dator som huvuddator för DISGEN (Se artikel nr 15. DISGEN i två datorer – med en eller två användare. Artikeln finns i Diskulogen nr 74, men kan också laddas ner från Dis hemsida). Den bärbara använder jag enbart som ett temporärt arbetsredskap. Genom att ha en sådan uppdelning får ett eventuellt problem

tid att " mogna " och uppgifterna blir förhoppningsvis mer korrekta i DISGEN redan från början.

Oforskat-notisen för giften

Har man detaljer i giftesposten som man vill forska vidare på, så ska man givetvis använda notisen *Oforskat* även i dessa fall och lägga in aktuella kommentarer. Därremot går det inte att direkt söka fram giftesnotiser med noteringen *Oforskat* i sökfunktionen ("Kikaren"). Förslag till lösning: Skapa en *Flagga* lämpligen på bokstaven "O" för att lätt komma ihåg det. Flaggtexten kan t.ex. vara: "Oforskat se giftesnotisen". Flaggan "O" lägger man då in på de personer som har en *Gifte* med *Oforskat*-notis. För att hitta dessa notiser söker man alltså endast på personer med flaggan "O" (= Oforskat se giftesnotisen). Observera att sökning på

Oforskat-notisen får då inte göras samtidigt som sökning på flaggan "O".

Hur man använder flaggor beskrivs snart i serien "*Lär dig mer om...*".

Ett annat förslag till lösning är att lägga en *Oforskat*-notis på båda personerna i giftet. Kommentartexten kan då vara "Oforskat se giftesposten". Sen söker du fram personerna på samma sätt som visats tidigare i denna artikel och går till deras gifte för att studera vad som står i giftets *Oforskat*-notis.

Sammanfattning

Lita inte på ditt minne, lita på DISGEN! Använd notisen *Oforskat* för att komma ihåg problem och frågeställningar som du behöver undersöka närmare längre fram. *Oforskat*-notisen visar också för andra som tar del av din forskning att det gäller att se upp med vissa uppgifter. 🐼